

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

Bilgi Notları

Mart 2024

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Mart ayında Daire formasyonunda esasa ilişkin 17 karar verdi. Mahkeme, bu kararların 15'ini orta öneme sahip karar olarak tasnif etti. Evrensel Haklar İçin Hukukçular Derneği olarak bu 15 karar hakkında Türkçe bilgi notları hazırladık.

Kural/Türkiye

Başvuru No: 84388/17

Karar Tarihi:19/03/2024

Md. 6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Başvurucu ikinci sınıf emniyet müdürü olup Ocak 2014'te geçici görevle Eskişehir Polis Akademisine atanmış, Şubat 2014'te ise İçişleri Bakanlığı kararıyla "hizmet gereği" Samsun Polis Akademisine ataması yapılmıştır. Başvuranın, Samsun'a atama kararının iptali talebiyle açtığı davada İdare Mahkemesi başvurusunun atamasının toplu atamaların yapıldığı dönemlerin dışında bireysel olarak yapılmış olması ve işlemin neden zorunlu olduğuna dair açıklamaların yetersizliği nedeniyle ikinci atama kararının yürütmesini durdurmuş ve kararı iptal edilmiştir. Yürütmenin durdurulması kararına karşı yapılan itiraz Bölge İdare Mahkemesince reddedilerek kesinleşmiştir. İptal kararının istinaf incelemesi sürerken Mayıs 2014'te başvuru bir kez daha Samsun'a atanmış, Haziran 2014'te ise "ilgili yönetmeliğe göre ikinci bölgede görev yapma zamanının geldiği" gerekçesiyle bu kez Erzurum'a atanmıştır. İptal edilen Samsun'a atama kararına ilişkin istinaf incelemesi yürüten Bölge İdare Mahkemesi, Haziran 2015'te memurların eşit veya daha yüksek bir konumda olduğu sürece atanmalarının idarenin takdirine bırakıldığı, yönetmeliğe göre ülkenin iki bölgeye ayrıldığı ve Samsun ile Eskişehir'in aynı bölgede bulunması nedeniyle atama işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle kararı kesin olarak kaldırmıştır. Başvurucu yürütmenin durdurulması kararına uyulmaması nedeniyle AİHM'e adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasıyla başvurmuştur. Mahkeme yürütmenin durdurulması kararının amacının mahkemenin nihai kararına kadar başvurusunun atanmasının önlenmesi olduğunu vurgulamış, yerel makamların başvurusunun ikinci kez Samsun'a atamasından itibaren bu

amaca aykırı davrandığını, yürütmenin durdurulması kararına uyulmayarak adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

B.T./Rusya

Başvuru No: 15284/19

Karar Tarihi:19/03/2024

Md.14 ve Md. 8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı bağlamında Ayrımcılık Yasağı - İhlal

Başvurucu, 1982 doğumlu, olay tarihinde trafik polisi olarak çalışan bir Rusya vatandaşıdır. Başvuru, kızının 2017'deki doğumundan sonra başvurucuya babalık izni verilmemesiyle ilgilidir. Ulusal yasalara göre yalnızca babanın çocuğa tek başına bakmak zorunda olması halinde babaya doğum izni verilebilmektedir. Başvurucunun davası, polislerin görevleri bakımından özel bir statü taşıdıkları, bunların işlerine devam etmemelerinin doğurabileceği sakıncalar ve bireysel yarar ile kamu yararı dengesinin göz önüne alındığı belirterek reddedilmiştir. AİHM, önceki içtihatlarını hatırlatarak eğer bir devlet ebeveyn izni ihdas etmiş ise ayrımcılık yasağına aykırı olmaması gerektiğini vurgulamıştır. Mahkeme her ne kadar annenin emzirme gibi farklı işlevleri olduğunu kabul etse de çocuğun bakımı ile ilgili olarak anne ile babanın eşit konumda olduğuna işaret etmiştir. Mahkeme başvurucuya babalık izninin verilmemesini toplumsal cinsiyet klişelerine ve bireysel ayrımları gözetmeyen katı ölçütlere bağlayan sözleşmeci devletin savunmalarına itibar etmeyerek, başvuranın ebeveyn iznine erişim konusunda cinsiyete dayalı ayrımcılığa uğramama hakkı ile çocuğun yüksek yararı ilkesi ışığında özel ve aile hayatına saygı hakkı bağlamında ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Almeida Arroja/Portekiz

Başvuru No: 47238/19

Karar Tarihi:19/03/2024

Md.10 - İfade Özgürlüğü - İhlal

Ekonomi profesörü olan başvurucu bir televizyon kanalında politika yorumculuğu yapan, Porto'daki bir hastaneye pediatri kliniği eklemek amacıyla oluşturulmuş bir derneğin yöneticisidir. P.R. bir hukuk firmasının yöneticisi konumundaki bir avukat ve tanınmış bir politikacıdır. Hastane yönetimi P.R'nin firmasından hukuki danışmanlık almaktadır. Nisan 2015'te pediatri kliniği inşası için başvurucunun derneğinin, hastanenin ve inşaat firmasının sorumluluklarını düzenleyen üç taraflı bir sözleşme taslağı P.R'nin hukuk bürosunda çalışan bir avukat tarafından hazırlanıp taraflara gönderilmiş, ilk taslak dernek tarafından reddedilince ikinci bir taslak hazırlanmıştır. Mayıs 2015'te başvurucu düzenli konuk olarak katıldığı bir televizyon programında sözleşme taslağı hakkında konuşmuş, politikacı kimliği nedeniyle P.R'nin hastane inşaatından politik fayda sağlamayacağını düşündüğünden inşaatı zorlaştıran bir taslak hazırlamakla suçlamıştır. P.R. ile firması başvurucuya bir ceza davası , bir de manevi tazminat talepli hukuk davası açmıştır. Başvurucu hakaret de dahil bir kısım suçlardan 7.000 EUR adli para cezasına mahkum olmuş, hukuk mahkemesi ise 10.000 EUR manevi tazminat ödemesine karar vermiştir. Başvurucu ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasıyla AİHM'e başvurmuştur. Mahkeme tartışmanın kamu yararı ile ilgisini ve P.R'nin ulusal çapta tanınmış bir politikacı olmasını da gözeterek programın izlenme oranına göre verilen cezanın ağır olduğu, başvurucunun ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin ilgili ve yeterli gerekçelere dayanmadığı, özellikle ulusal mahkemelerin P.R. ile firmasının tanınırlığına ve onuruna fazlaca vurgu yaparken başvurucunun ifade özgürlüğünü ikinci planda bırakarak bu iki yarışan hak arasında denge kuramadığı gerekçesiyle başvuranın ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

V.I. /Moldova Cumhuriyeti

Başvuru No:38963/18

Karar Tarihi:26/03/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - (Usul ve Esas Yönünden)- İhlal

Md.3 ile birlikte Md.14 - Ayrımcılık Yasağı - İhlal

Md.3 ve Md.14 ile birlikte Md.13 - Etkili başvuru Hakkı - İhlal

Başvuru, hafif düzeyde zihinsel engeli olduğu düşünülen bir yetimin kendi isteği dışında bir psikiyatri hastanesine yerleştirilmesiyle ilgilidir. Devletin bakımı altında olan başvuran, öngörülen üç haftadan sonra dört ay daha bir psikiyatri hastanesinde bırakılmış, kimse onu ziyarete gelmemiş veya oradan almamıştır. Başvuran nöroleptik ve anti-psikotik ilaçlar verilmiştir. AİHM, yetkililerin, başvuranın psikiyatri hastanesine yerleştirildiği koşulları ve ilgili yasal güvencelere riayet edilip edilmediğini, yatılı tedavi için herhangi bir gerekçe olup olmadığını araştırmadıklarını, uygulanan tedavinin kendisi üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu, bu tedavinin tıbbi açıdan haklı olup olmadığını açıklamaya çalışmadıklarını saptamıştır. Mahkeme, yetkili makamların başvuranın savunmasızlığını, yaşını veya şikayetlerinin engellilik yönlerini hesaba katmadığını, devletin genel olarak zihinsel engellileri ve özel olarak da ebeveynlerden yoksun çocukları, bütünlüklerine yönelik ciddi ihlallere karşı koruyan bir sistem kurma ve etkin bir şekilde uygulama yönündeki pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediğini tespit etmiştir. Davanın sistemik bir sorunu ortaya koyduğuna dikkat çeken Mahkeme, tespit edilen ihlallerin temelindeki sorunları çözmek ve gelecekte benzer ihlallerin yaşanmasını önlemek için genel tedbirler almanın devletin görevi olduğunu vurgulamıştır. Mahkeme, etkili bir soruşturma yapılmaması ve başvuranın istemi dışında bir psikiyatri hastanesine yerleştirilmesi ve tedavi edilmesi nedeniyle işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğine, bu yasakla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ve bunlarla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Kartal /Türkiye

Başvuru No:54699/14

Karar Tarihi:26/03/2024

Md.6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Başvuran, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda teftiş kurulu başkan yardımcılığı görevini sürdürürken 6524 sayılı kanun ile bu görev tanımı kaldırılmış ve görevi sona ermiştir. Başvurucu görevine keyfi olarak son verildiğini, görevinin bir kanunla erken sona erdirilmesine itiraz etmek amacıyla kullanabileceği etkili bir hukuk yolu bulunmadığını ileri sürmüş, mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, mahkemeye erişim hakkının yargı mensuplarının korunmasına yönelik temel usuli haklardan birini teşkil ettiğini ve başvuranın HSYK'daki görevinin bir kanunla sona erdirilmesinin hukuka aykırı olduğu iddiasıyla ilgili olarak mahkemeye doğrudan erişim hakkına sahip olması gerektiğini saptamıştır. AİHM, başvuruya konu olayda Anayasa Mahkemesi tarafından gerçekleştirilen soyut anayasal denetimin tamamlayıcı bir güvence teşkil edebileceğini ancak bir yargı mensubunun doğrudan dava açma hakkının yerini alamayacağını, başvuranın yüksek yargıdaki görevine yasama müdahalesi yoluyla son verilmesinin hukukun üstünlüğü ile bağdaşmadığını ve yargının bağımsızlığını tehdit ettiğini tespit etmiştir. Mahkeme başvuranın adil yargılanma hakkını güvence altına alan Sözleşmenin 6. maddesi kapsamında mahkemeye erişim hakkı özünün ihlal edildiğini tespit etmiş ve ihlal kararı vermiştir.

Sieć Obywatelska Watchdog Polska /Polonya

Başvuru No:10103/20

Karar Tarihi:21/03/2024

Md.10 - İfade Özgürlüğü - İhlal

Başvuru, kamusal alanda şeffaflığın artırılması ve iktidarın hesap verebilirliği konusunda farkındalığın artırılması amaçlarına sahip bir sivil toplum kuruluşu olan başvurucunun iki Anayasa Mahkemesi hakiminin görüşme kayıtlarına ve mahkemenin ziyaretçi kayıt defterine erişim istemine ilişkindir. Bilgi talebi, ceza davasındaki durumu Anayasa Mahkemesi tarafından karara bağlanan bir siyasetçi ile ilgili iki yargıcın görüşüp görüşmediklerine dair şüphelerin bulunduğu bir bağlamda gerçekleşmiştir. Mahkeme, insan hakları ve hukukun üstünlüğü

konusunda uzmanlaşmış köklü bir sivil toplum kuruluşu olan başvuran örgütün, özellikle siyasi bağlam ve Anayasa Mahkemesi'nin tarafsızlığı konusundaki tartışmalar göz önüne alındığında, toplantı kayıtlarına erişmek istemesinde kamu yararı bulunduğunu tespit etmiş, bu bilgilere erişiminin engellenmesine gerekçe olarak toplantı kayıtlarının "kamuya açık" olmaması gerekçesinin yetersizliği karşısında Sözleşmenin 10. maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü kapsamında başvuranın bilgi alma ve verme hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme, Anayasa Mahkemesi tarafından kayıt altına alınmayan ve iç hukuka göre kaydetmekle yükümlü olmadığı ziyaretçi kayıt defteriyle ilgili olarak ise hak ihlali bulunmadığına karar vermiştir.

Vagdalt /Macaristan

Başvuru No:9525/19

Karar Tarihi:07/03/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal

Başvuru, başvuranın evlilik dışı doğan ve reşit olmayan kızının babası olduğunun tanınmasıyla ilgilidir. Başvurucunun 2000-2005 yılları arasında evlilik dışı ilişki kurduğu kadın bir başkasıyla evli olduğundan, mevzuat gereği 2002 yılında doğan kız çocuğunun babasının annenin kocası olduğu karineten kabul edilmiştir. Başvurucu, anne E.R. ile ilişkisinin bittiği 2005 yılına kadar kızıyla düzenli ilişki kurmuş, 2006 yılında ise kocanın babalığı karinesinin çürütülmesi için vasi atanması isteminde bulunmuş, başvuruları sonuçsuz kalmıştır. AİHM, başvurunun kendi biyolojik çocuğuyla ilgili başka bir adamın babalık bildirimine itiraz edememesine yönelik şikayetini, Sözleşmenin 8. maddesi kapsamında devletin pozitif yükümlülükleri açısından incelemeyi uygun bulmuştur. AİHM, başvuranın yasal olarak babalığının tespit edilmesini isteyebileceği erişilebilir bir prosedürün bulunmadığını, yargılamalardaki gecikmeler ile birlikte çocuğa devlet tarafından atanan vasinin ihmali ile davanın zamanaşımına uğradığını, bunlar ve başkaca sebeplerle yargılamaların başarılı bir şekilde tamamlanması ihtimalinin ortadan kalktığını, bunların başvurunun çocuğuyla hukuki ilişki kurma şansından yoksun kalmasına neden olduğunu saptamıştır. Mahkeme, Sözleşmenin 8. maddesi kapsamında aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Boškoćević /Sırbistan

Başvuru No:37364/10

Karar Tarihi:05/03/2024

Md.34 - Bireysel Başvuru Hakkı -İhlal

Başvuru, başvuranın alacaklısı olduğu işveren şirket aleyhine verilen mahkeme kararının icra edilmemesi ve bireysel başvuru hakkının etkili şekilde kullanılmasının önlenmesine ilişkindir. Başvurucu, 2017 yılında emekli olana kadar, the Šar Mountains National Park isimli şirkette şoför olarak çalışmıştır. Sırp Hükümeti, Kosova ödeneği olarak anılacak şekilde 2000 ve 2003 yıllarında Kosova'da ikamet eden ve çalışan kişilere çifte ücret ödenmesine karar vermiş, ücret düzeylerinde de değişikliğe gitmiştir. Başvuran, ücret farkının ödenmesi talebiyle işvereni ve ilgili bakanlığa karşı dava açmış, işverenin borçları nedeniyle banka blokesi kaldırıldıktan ve hükümet ödeneği şirkete aktarıldıktan sonra kendisine ödeme yapılmasını kabul eden bir anlaşma imzalamıştır. Başvuran ödemenin yapılmaması üzerine AİHM'e başvurmuş, bireysel başvurusu sonrasında kendisine işten çıkarılma koşullarının olduğu Mahkeme'ye ilgili tüm yazışmaların kopyalarını sunmaması halinde, başka bir ihbar veya disiplin soruşturması olmaksızın işten çıkarılacağı bildirilmiştir. AİHM, başvuranın açıkça ve doğrudan tehdit edildiği mevcut durumda, başvuranın bireysel başvuru kapsamında Mahkeme ile yazışmaya devam etmesine ve nihayetinde işinden çıkarılmamasına rağmen, bu tür bir iletişimin "baskı" ve "gözdağı" oluşturduğuna, Sözleşmenin 34. maddesinde güvence altına alınan ve etkili şekilde kullanılması engellenen bireysel başvuru hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Föderation Der Aleviten Gemeinden In Österreich /Avusturya

Başvuru No:64220/19

Karar Tarihi:05/03/2024

Md.9- Düşünce Vicdan ve Din Özgürlüğü - İhlal

Başvuran Avusturya'da kayıtlı birden fazla Alevi kültür derneğinin çatı örgütüdür. Başvuran derneğin dini bir topluluk olarak tescil edilme talebi, tüzüğünün aynı dönemde tescil için başvuran başka bir dini grupla benzerlik göstermesi nedeniyle yetkili makamlarca reddedilmiştir. Başvuran dini bir topluluk olarak tescil edilmesinin reddedilmesi dolayısıyla , adil yargılanma hakkı ve düşünce, vicdan ve din özgürlüğünün ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, dini bir topluluk olarak tescil edilmenin adil yargılanma hakkı kapsamında bir medeni hak teşkil etmediğini tespit etmiş başvuruyu düşünce, vicdan ve din özgürlüğü bakımından ele almıştır. Mahkeme, bir devletin dini gruplara belirli ayrıcalıklar sağlayan özel bir statü ihdas etmesi halinde, isteyen tüm dini grupların bunun için adil bir başvuru fırsatına sahip olması ve belirlenen kriterlerin ayrımcı olmayan bir şekilde uygulanması gerektiğini, başvuran derneğin dini bir topluluk olarak kaydedilmesinin reddedilmesinin demokratik bir toplumda gerekli olarak kabul edilemeyeceğini tespit etmiş, Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Orhan Şahin /Türkiye

Başvuru No:48309/17

Karar Tarihi:12/03/2024

Md.6 -Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Dava, başvuran aleyhindeki ceza yargılamasının adil olmadığı iddiasıyla ilgilidir. Yargıtay, ilk derece mahkemesi tarafından verilen daha hafif mahkûmiyet kararını bozmuş ve davayı, aynı hâkimlerden oluşmayan ve ceza yargılamasında ifadeleri esas alınan asıl tanıkların ifadelerini dinlememiş olan başka bir mahkemeye göndermiştir. Başvuran daha sonra kendisine atfedilen tüm suçlardan müebbet hapse mahkum edilmiştir. Başvuran, mahkumiyeti ile sonuçlanan yargılamada bir tanığı şahsen sorgulayamaması nedeniyle adil yargılanmadığından şikayetçi olmuştur. AİHM, davada nihai kararı verecek olan yargıçların tanık A.Y.'nin ifadesini dinlemesini gerektiren doğrudanlık ilkesinin öneminin, A.Y.'yi doğrudan sorgulayanlar ile sorgulamayan yargıçlar tarafından yapılan gözlemler ve varılan sonuçlar arasındaki farkla ortaya çıktığını, tüm suçlardan verilen mahkumiyet kararında sorgunun yapılmadığını, doğrudanlık ilkesinin gereğinin yerine getirilmediğini, Sözleşmenin 6. maddesi ile korunan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Association Of People Of Silesian Nationality (In Liquidation) /Polonya

Başvuru No:26821/17

Karar Tarihi:14/03/2024

Md.11- Toplantı ve Dernek Kurma Özgürlüğü - İhlal

Başvuran Silezya Uyruklular Derneği (Stowarzyszenie Osób Narodowości Śląskiej) 2011 yılında tescil edilmiş, Polonya mahkemelerinin 2015 yılında başvuran derneğin feshine karar vermesi ile 2016 yılında tasfiye edilmiştir. Silezya (Śląsk), günümüzde güneybatı Polonya'da bulunan tarihi bir bölge olup 2011 yılında yapılan bir nüfus sayımına göre yaklaşık yarım milyon kişi Polonya ve "Silezya" uyruklu olduğunu beyan etmiştir. Fesih gerekçesi Polonya Yüksek Mahkemesi tarafından derneğin var olmayan bir ulusla bağlantılı olan adının kamuoyunu yanıltıcı olacağı şeklindedir. Başvuran Sözleşmenin 11. maddesi kapsamında örgütlenme özgürlüğünün keyfi fesih nedeniyle ihlal edildiğinden yakınmıştır. Mahkeme, başvuran derneğin adının ve dernek tüzüğü'nün "Silezya vatandaşlığına" atıfta bulunan iki maddesinde yer alan ifadelerin kamu düzenine yönelik tehdit oluşturabileceği ispat edilmeksizin başvuran derneğin feshedilmesinin acil bir toplumsal ihtiyaca yönelik olmadığına, feshin 11. maddenin ihlaline neden olduğuna karar vermiştir.

Moldovan /Ukrayna

Başvuru No:62020/14

Karar Tarihi:14/03/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal

Başvuran, evlilik dışı doğan bir Ukrayna vatandaşıdır. Başvuranın babası olarak kabul ettiği kişi 2012 yılında ölmüştür. Başvuru, başvuranın soybağının tanınması için açtığı davanın yerel mahkemeler tarafından reddine ilişkindir. Ret gerekçesi başvuranın annesi ile babası olduğunu düşündüğü kişinin birlikte yaşadıklarını ya da babasının kendisinin babalığını herhangi bir şekilde tanıdığını kanıtlayamaması olarak gösterilmiştir. Başvuran yerel mahkemelerin DNA delillerini dikkate almayı reddederek bunun yerine birlikte yaşama ve diğer "sosyal" koşulların kanıtlanmasını gerektiren eskide kalmış mevzuatı

uygulamakta ısrar ederek özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, yerel mahkemelerin sunulan DNA delillerini yeterli titizlikle ele almamaları dahil olmak üzere mevcut yargılamada yer alan eksikliklerin başvuranın özel hayatına saygı gösterilmesi hakkını güvence altına almak için 8. madde kapsamındaki pozitif yükümlülüklerinin ihlali anlamına geldiği sonucuna varmıştır.

Leka /Arnavutluk

Başvuru No:60569/09

Karar Tarihi:05/03/2024

Md.6 -Adil Yargılanma Hakkı - İhlal Değil

Başvuran Arnavutluk'ta müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olup hakkındaki suçlamaların yargılama sürecinde yeniden nitelendirilmesi, avukata erişiminin kısıtlanması, avukat yokluğunda alınan delillerin kullanılması ve teşhis edilme biçimi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, başvuranın bir tanık tarafından teşhisinde kıyafetinin teşhisteki belirleyici unsur olmadığını, temyiz incelemesinde teşhise dayalı mahkumiyet kararı verilmediğini, başvuranın kendisine yöneltilen ve sonradan vasfı değiştirilen suçlamanın niteliği hakkında yeterince bilgilendirildiğini, başvuranın savcılık tarafından sorgulanması sırasında bir avukatının bulunmamasının yürütülen ceza yargılamasının genel olarak adilliğini ortadan kaldırmadığını tespit etmiş, başvuruda ihlal bulmamıştır.

Verhoeven /Fransa

Başvuru No:19664/20

Karar Tarihi:28/03/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal Değil

Başvuru Fransız mahkemelerinin, 25 Ekim 1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi uyarınca başvuranın oğlunun Japonya'ya iadesine karar vermesiyle ilgilidir. Fransız vatandaşı olan

başvuran, Fransa'da bir Japon vatandaşıyla evlenmiş ve daha sonra onunla birlikte Japonya'ya taşınmış ve çiftin 2015 yılında bir çocuğu olmuştur. Başvuran, 2017 yılında çocuğuyla birlikte Fransa'ya dönmüş ve boşanma davası açmıştır. Çocuğun babası, 2 Ekim 2017 tarihinde Japonya Dışişleri Bakanlığına çocuğun iadesinin sağlanması için başvuruda bulunmuş, yapılan yargılama sonunda çocuğun iadesine karar verilmiş, çocuk babaya iade edilmiştir. Adli makamlar tarafından uygulanan karar verme sürecini inceleyen AİHM, yerel mahkemelerin çocuğun iadesi konusunda verdiği kararın otomatik olmadığını, adil ve çekişmeli bir yargılama ile başvuranın iddialarının usulüne uygun olarak dikkate alındığını gözlemlemiştir. AİHM ayrıca, mahkemelerin çocuğun yüksek menfaatlerine hizmet etmeyi amaçlayan gerekçeli kararlar verdiğini ve iddia edilen şiddet veya başvuranla bağların kopması gibi ciddi riskleri göz ardı ettiğini kaydetmiştir. Mahkeme, başvuruda özel ve aile hayatına saygı hakkını güvence altına alan 8. maddenin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Kanatlı /Türkiye

Başvuru No:18382/15

Karar Tarihi:12/03/2024

Md.9- Düşünce Vicdan ve Din Özgürlüğü - İhlal

Başvuru KKTC güvenlik kuvvetlerinde zorunlu askerlik hizmeti öngören ulusal mevzuatın, vicdani retçilerin alternatif bir hizmet biçimini yerine getirmeleri için herhangi bir hüküm içermemesine ilişkindir. İlgili mevzuatta askerlik hizmeti, yoklama, muvazzaflık ve ihtiyatlık dönemlerine ayrılmakta, ihtiyatlık döneminde yılda 30 güne kadar hizmet verilmesi, çağrıldığı halde askerlik hizmetine gitmeyenlerin asgari ücretin dörtte birine tekabül eden bir para cezası ödemesi öngörülmektedir. Başvuran 2005 yılında bir yıllık aktif askerlik hizmetini yerine getirmiş ve 2006, 2007 ve 2008 yıllarında yedek asker olarak bir günlük hizmet yapmış, 2009'da vicdani retçi olduğunu ileri sürerek hizmeti reddetmiştir. Başvurana 2014 yılında verilen para cezası (yaklaşık 167 EUR) ödenmediğinden hapis cezasına çevrilmiş, başvuran 10 gün hapis yatmıştır. AİHM, alternatif bir hizmet veya vicdani ret iddiasının incelenmesi için etkili ve erişilebilir bir prosedür öngörmeyen bir sistemin, toplumun genel çıkarları ile vicdani retçilerin çıkarları arasında adil bir denge kurmuş sayılmayacağına ilişkin verdiği kararlara işaret ederek Sözleşmenin düşünce, vicdan ve din özgürlüğünü güvence altına alan 9. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.